

Verkiezingen Handhaving en Toezicht 2020

Juryrapport

Stimulerend toezicht

van

Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek

is winnaar van dé innovatieprijs 2020.

Nederland staat voor de opgave om 49% minder energieuitstoot te realiseren in 2030. Daarom zijn bedrijven die per jaar meer verbruiken dan 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ gas sinds 2019 verplicht hun energieverbruik te rapporteren en energiebesparende maatregelen te treffen. De omgevingsdiensten houden hier toezicht op. De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) heeft daartoe de methode Stimulerend Toezicht ontwikkeld.

Bedrijven krijgen op een eenvoudige manier inzicht in het energieverbruik en een op maat gemaakt advies met besparingsmogelijkheden en de terugverdientijd van investeringen. De bedrijven en de toezichthouder maken vervolgens afspraken over de uit te voeren maatregelen en wanneer dit in de komende drie jaar gebeurt. Jaarlijks voert de toezichthouder een voortgangsgesprek met het bedrijf. Gedurende deze tijd blijft de traditionele handhaving op energie achterwege. Volgens de eerste ervaringen besparen bedrijven hiermee binnen drie jaar gemiddeld 27% energie.

De jury is unaniem enthousiast over dit project.

Namens de leden van de vakjury:

- Marc Kuipers, inspecteur-generaal bij de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- Patrick van den Brink, directeur van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
- Elianne van Steenberghe, hoogleraar Psychologie van Toezicht aan de Universiteit Utrecht en senior toezichthouder in het expertiseteam Gedrag & Cultuur bij de Autoriteit Financiële Markten
- Daan Molenaar, bestuurslid beroepsvereniging VIDE en afdelingshoofd Toezicht en Handhaving bij DCMR Milieudienst Rijnmond

In plaats van een aanpak waarbij bestraffen centraal staat, kiest OFGV voor een stimulerende manier van toezicht die bijdraagt aan een structurele gedragsverandering richting zuiniger en efficiënter energiegebruik.

Bij dit immense naleefprobleem (minder dan 1%) heeft de omgevingsdienst niet klakkeloos gekozen voor repressief optreden, maar aan de basis gekeken waarom bedrijven niet in de actiestand kwamen. Deze toezichthouder staat door dit project niet tegenover het bedrijf, maar ernaast. Daarbij is OFGV erin geslaagd met een systeembenadering een win-winsituatie te creëren: de toezichthouder krijgt betere naleefcijfers en het bedrijf bespaart op energieverbruik. De inzet van technologie blijkt hierin een cruciale succesfactor: real time, overzichtelijk en sturend. Maar bovenal transparant: beide partijen hanteren en delen dezelfde data. De jury is van mening dat dit project goed elders toepasbaar en overdraagbaar is. De noodzaak daartoe is groot: energiebesparing is wereldwijd een groot thema. OFGV is erin geslaagd een immens probleem heel concreet te maken, zonder het maatschappelijk beoogde effect uit het oog te verliezen.

De verkiezingen zijn een initiatief van